22/09/2025

Οι τρεις αγωνίες του ανθρώπου και η υπέρβασή τους

/ Γνώμες

- Αρχιμανδρίτης Κύριλλος Κωστόπουλος, Ιεροκήρυξ Ι. Μ. Πατρών, Δρ. Θεολογίας

Έφθασε στο τέλος της η περίοδος των θερινών διακοπών και καθένας επανέρχεται στις καθημερινές ασχολίες και κοπιώδεις εργασίες του με τα ποικίλα προβλήματά τους.

Οι βασικές, όμως, αγωνίες που διακατέχουν τον άνθρωπο συνεχώς, χωρίς να γνωρίζουν διακοπές, είναι τρεις. Η πρώτη είναι η αγωνία του επερχομένου θανάτου. Η δεύτερη είναι η αβεβαιότητα και το ευμετάβολο της προσκαίρου αυτής ζωής. Και η τρίτη είναι η απαλλαγή από τις ενοχές.

Η αγωνία του θανάτου διακατέχει τον άνθρωπο από τη στιγμή που παρήκουσε την εντολή του Θεού στον Κήπο της Εδέμ, καθώς απομακρύνθηκε από τον Θεό Δημιουργό του και την αιώνια χαρά του Παραδείσου και εισήλθε στον χώρο της φθοράς και του θανάτου. Έκτοτε υποφέρει, διότι αντιλαμβάνεται ότι αυτή εδώ η ζωή δεν είναι αιώνια και άρα κάποια στιγμή, κλείνοντας τα αισθητά μάτια, θα

φύγει από αυτόν τον κόσμο.

«Βλέπει» τον θάνατο παντού. Τον συναντά στον συγγενικό του κύκλο, στο ευρύτερο κοινωνικό του περιβάλλον και με τρόμο διαπιστώνει ότι αυτός δεν διακρίνει ηλικίες, οικονομικές ανέσεις ή κοινωνικές θέσεις. Παντού είναι παρών ο θάνατος. Και αυτό δεν αποτελεί μία φανταστική αντίληψη, αλλά μία σκληρή και αναπόφευκτη πραγματικότητα.

Έρχεται, όμως, η Ορθόδοξος Εκκλησία μας και κηρύσσει τον θάνατο του θανάτου. Κι αυτό, γιατί η Εκκλησία είναι το μυστικό Σώμα του Θεανθρώπου Κυρίου, ο Οποίος με τον θάνατο και την ανάστασή Του «επάτησε», δηλαδή κατετρόπωσε, τον θάνατο. «Θανάτω θάνατον πατήσας». Κατά συνέπεια, καθένας που θα το θελήσει και θα απομακρυνθεί από τον μακράν του Θεού εμπαθή κόσμο, τον ευρισκόμενο μέσα στη φθορά και στον πνευματικό θάνατο και θα ενταχθεί στο μυστικό Σώμα του Χριστού, την Αγία μας Εκκλησία, θα ενώνεται με την Κεφαλή της Εκκλησίας, τον Αναστημένο Κύριό μας και θα γίνεται και αυτός αναστημένη προσωπικότητα.

Και αυτήν την ανάσταση θα τη βιώνει καθημερινώς, διότι θα γνωρίζει ότι, όταν φύγει από την πρόσκαιρη γήινη ζωή, θα γεννηθεί σε μία νέα πραγματικότητα, στην αιώνια εμπειρία της δόξης του Τριαδικού Θεού.

Κανείς και τίποτε δεν είναι ικανά να βοηθήσουν τον άνθρωπο να εξέλθει από τη στενότητα της αγωνίας του θανάτου, παρά μόνον η Ορθόδοξος εκκλησιαστική ζωή και εμπειρία. Μέσω αυτών ηρεμεί, γαληνεύει και να εισέρχεται στον χώρο της αναστασίμου ελπίδος που θα του γίνεται πλέον καθημερινή υπαρξιακή κατάσταση, με τη συμμετοχή του στα Μυστήρια της Εκκλησίας και κυρίως στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.

Η δεύτερη αγωνία, που αφορά στην αβεβαιότητα και το ευμετάβολο αυτής της ζωής, γεμίζει τον άνθρωπο με άγχος και αγωνία για το τι θα του συμβεί αύριο. Εκείνος, ωστόσο, που ζει συνειδητά στον χώρο της Εκκλησίας και έχει υπερβεί την αγωνία του θανάτου -εφόσον ενώθηκε με τον Θεάνθρωπο Κύριο- αυτός υπερβαίνει και την αγωνία του αβέβαιου μέλλοντος.

Ο χρόνος μέσα στην Εκκλησία γίνεται αιώνιο παρόν της βιώσεως της κοινωνίας μετά του Χριστού. Για τον πιστό άνθρωπο το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον μεταβάλλεται σε αιώνιο παρόν, διότι ο Χριστός είναι ο Δημιουργός του χρόνου και του χώρου. Κατ᾽ αυτόν τον τρόπο, εφόσον ζει ο άνθρωπος εν Χριστώ, υπάρχει σε ένα αιώνιο Θεανθρώπινο παρόν.

Ο χώρος και ο χρόνος είναι πραγματικότητες που επεξεργάζεται η σκέψη του

ανθρώπου. Όταν η σκέψη είναι εμπαθής -διότι ο άνθρωπος είναι αποκομμένος από τον Δημιουργό του Θεό, τον δημιουργό του χωροχρόνου- τότε αυτές οι πραγματικότητες μεταβάλλονται σε κόλαση για τον άνθρωπο.

Όταν, όμως, είναι ενωμένος με τον Χριστό και βιώνει το αιώνιο παρόν, την εν Χριστώ ζωή, απομακρύνεται από το άγχος της μελλοντικής αβεβαιότητος, διότι ζει την εμπειρική γνώση ότι ο Θεός προπορεύεται του ανθρώπου και ως Πατέρας φροντίζει και βοηθά παντοιοτρόπως το πλάσμα Του. Ως αποτέλεσμα τούτου ειρηνεύει και γαληνεύει μέσα στον Θεανθρώπινο χώρο της εκκλησιαστικής ζωής που διάγει καθημερινώς.

Η τρίτη αγωνία του ανθρώπου, όπως αναφέραμε πιο πάνω, είναι οι ενοχές του. Ο άνθρωπος πορευόμενος σ᾽αυτή τη ζωή και ικανοποιώντας τις παντός είδους επιθυμίες του, υποκύπτει στα πάθη του, παρακούει το θέλημα του Δημιουργού του Θεού και εισέρχεται στον χώρο των ενοχών.

Εάν απωθήσει αυτές τις ενοχές και δεν απαλλαγεί από αυτές, τότε ασκεί βία πάνω στον ίδιο του τον εαυτό και διχάζεται η προσωπικότητά του. Αποτέλεσμα τούτου συνιστά η επιθετική συμπεριφορά και προς τον εαυτό του και προς τον συνάνθρωπο.

Για να μπορέσει να απαλλαγή από αυτήν την κατάσταση και να ισορροπήσει, πρέπει να ζήσει στην κοινωνία αγάπης της αγίας μας Εκκλησίας. Εκεί μπορεί να συντελεσθεί εντός του η υπαρξιακή αλλαγή. Κι αυτό γιατί με το Μυστήριο της μετανοίας και εξομολογήσεως εξαφανίζονται και διαλύονται οι παντός είδους ενοχές και επανέρχεται ο άνθρωπος στη γαλήνια, ειρηνική, ενοποιημένη κατάσταση. Έτσι υπάρχει στη ζωή του η αρμονική εφαρμογή όσων διδάσκονται με αυτά που πράττει.

Άρα και οι τρεις υπαρξιακές αγωνίες του ανθρώπου υπερβαίνονται με έναν και μόνον τρόπο: Με την οντολογική μετάνοια και τη συνειδητή εκκλησιοποίηση της ζωής του ανθρώπου.

Πηγή: pemptousia.gr